

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

***АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПРИРОДНИЧИХ І ГУМАНІТАРНИХ НАУК
У ДОСЛІДЖЕННЯХ МОЛОДИХ УЧЕНИХ
«РОДЗИНКА – 2020»***

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

XXII Всеукраїнської наукової конференції молодих учених

23 – 24 квітня 2020 року
Черкаси, Україна

Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2020» / XXII Всеукраїнська наукова конференція молодих учених. – Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2020. – 724 с.

У збірнику матеріалів Всеукраїнської наукової конференції молодих учених «Родзинка-2020» представлено наукові праці молодих учених за такими напрямками: «Природничо-математичні та комп'ютерні науки», «Філологічні науки. Соціальні комунікації», «Психолого-педагогічні науки», «Історія. Філософія», «Юридичні науки. Інтелектуальна власність. Державне управління і соціально-політичні науки. Економіка, підприємництво, туризм, менеджмент».

Члени редакційної колегії: д. е. н., проф. **О. В. Черевко** (голова); д. і. н., проф. **С. В. Корновенко** (заст. голови); д. б. н., член-кор. АПНУ, проф. **Ф. Ф. Боєчко**; д. с.-г. н., проф. **В. Я. Білоножко**; д. ф.-м. н., проф. **А. М. Гусак**; д. пед. н., проф. **Т. М. Десятов**; д. е. н., доц. **Л. О. Кібальник**; д. філол. н., проф. **С. А. Жаботинська**; д. і. н., проф. **Н. І. Земзюліна**; д. е. н., проф. **І. І. Кукурудза**; д. б. н., проф. **В. С. Лизогуб**; д. ф.-м. н., доц. **Ю. О. Ляшенко**; д. х. н., проф. **Б. П. Мінаєв**; д. і. н., проф. **А. Г. Морозов**; д. е. н., проф. **С. Р. Пасєка**; д. філол. н., проф. **В. Т. Поліщук**; д. філол. н., проф. **О. О. Селіванова**; д. і. н., проф. **А. Ю. Чабан**; д. пед. н., проф. **В. П. Шпак**; д. психол. н., академік АПНУ, проф. **Т. С. Яценко**; д. е. н., проф. **Н. В. Зачосова** (відповідальний секретар); к. б. н., доц. **М. Н. Гаврилюк**; к. філол. н., доц. **Л. В. Корновенко**; к. х. н., доц. **О. А. Лут**; к. пед. н., доц. **Л. А. Нечипоренко**; к. пед. н., доц. **Т. С. Нінова**; к. філол. н., доц. **Л. О. Пашіс**; к. філол. н., доц. **І. І. Погрібний**; к. т. н., доц. **В. І. Салапатов**; к. б. н., доц. **С. В. Соколенко**; к. с.-г. н., доц. **О. А. Спрягайло**; к. психол. н., доц. **Л. Г. Туз**; к. філол. н., доц. **Л. В. Швидка**. н. с. **Н. М. Карауш-Кармазін**.

Матеріали публікуються в авторській редакції. Редакція залишає за собою право технічного коригування текстів.

За дотримання права інтелектуальної власності, дотримання норм академічної доброчесності, достовірність матеріалів та обґрунтування висновків відповідають автори та їх наукові керівники.

Соколенко Ю. В.

МЕТОД рК-СПЕКТРОСКОПІЇ У ПОРІВНЯЛЬНОМУ АНАЛІЗІ КИСЛОТНО-ОСНОВНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ГУМІНОВИХ РЕЧОВИН ТА ЇХ СИНТЕТИЧНИХ АНАЛОГІВ 437

БІОХІМІЯ

Білоус Р. С.

ПОКАЗНИКИ СЕЧІ ДІТЕЙ ВІКОМ ДО ТРЬОХ РОКІВ У ФАЗІ РЕКОНВАЛЕСЦЕНЦІЇ 440

Вороненко А. А., Ярош М. Б., Пирог Т. П.

БІОХІМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СИНТЕЗУ МІКРОБНОГО ПОЛІСАХАРИДУ ЕТАПОЛАНУ НА СУМІШІ ЕНЕРГЕТИЧНО НАДЛИШКОВИХ СУБСТРАТІВ 441

Йоненко Д. О.

ПОКАЗНИКИ ЛЕЙКОГРАМИ В ОСІБ, КОТРИ ВЖИВАЛИ ЙОГУРТ НА ОСНОВІ ЗАКВАСКИ «VIVO» 443

Мудренко С. В.

ОСОБЛИВОСТІ КЛІНІЧНИХ ТА БІОХІМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ КРОВІ ПРИ БРОНХІТАХ РІЗНОЇ ЕТІОЛОГІЇ 445

Погрібняк А. С., Соколенко Ю. В.

РІВЕНЬ ЕРИТРОЦИТІВ ТА ГЕМОГЛОБІНУ ЗА УМОВ ВПЛИВУ ЕМОЦІЙНОГО СТРЕСУ 446

Рапотенко Т. В.

ПОКАЗНИКИ КРОВІ ЯК МАРКЕРИ ПРОЯВІВ АЛКОЗАЛЕЖНОСТІ 447

Рясна А. І.

ПРИРОДНА ІНФІКОВАНІСТЬ БОРЕЛІЯМИ ІКСОДОВИХ КЛІЩІВ НА ТЕРИТОРІЇ ПАРКОВИХ ЗОН М. ЧЕРКАСИ 448

Соколенко Ю. В.

МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КРОВІ ПТАХІВ (AVES) ПРИ АНАЛІЗІ ЛЕЙКОЦИТАРНОЇ ФОРМУЛИ 449

Щепотьєва Д., Медянець О., Локтіонова Г., Довбань О.

БАЛАНС ЦИТОЗОЛЬНИХ ПРОТЕЇНІВ ТА S100 β У МОЗКУ ЩУРІВ ЗА УМОВ ВОДНО-ІММОБІЛІЗАЦІЙНОГО СТРЕСУ 451

ЗООЛОГІЯ

Torolía V.

EVOLUTIONARY DIVERGENCE OF DOGS: UNCOVERING THE TRUE ORIGIN 454

Жуленко В. К., Кедяєва К. А., Боковня Л. М.

ПОПЕРЕДНІ РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ ПРОЕКТУ «D6 NATURE» НА ТЕРИТОРІЇ МІСЬКИХ ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ М. ЧЕРКАСИ 455

Кремпа К. М.

ФЕНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРЕБІНЧАСТИХ ТРИТОНІВ TRITURUS CRISTATUS (LAURENTI, 1768) НА ТЕРИТОРІЇ ЛІСОПАРКУ «ПОГУЛЯНКА» (ЛЬВІВ), ЯК ВИДУ, РЕКОМЕНДОВАНОГО ДО ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ 457

Ніколаєва А. С.

ОРНІТОФАУНА АГРОЛАНДШАФТІВ ЧЕРКАСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ. 458

БОТАНІКА. АГРОНОМІЯ. ЕКОЛОГІЯ ТА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Борисенко М. М., Лукашов Д. В.

ДИНАМІКА УГРУПОВАНЬ ЛИЧИНОК КОМАРІВ-ДЗВІНЦІВ (CHIRONOMIDAE) У СКЛАДІ ЗООПЕРИФІТОНУ НИЖНЬОГО Б'ЄФУ ПІД ВПЛИВОМ РОБОТИ КАНІВСЬКОЇ ГЕС 462

Діденко Ю. Ю.

АГРОЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ВИРОЩУВАННЯ НУТУ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ 463

Коструба Т. М.

ДЕКОРАТИВНІ ТРАВ'ЯНИСТІ ІНТРОДУЦЕНТИ-ЕРГАЗІОФІТИ В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ 465

Максимальні відсотки інфікованості виявлено у 2015 та 2019 роках, що може свідчити про оптимальні умови поширення борелій у ці роки (табл. 2).

Табл. 2

Загальна кількість досліджень за 2015-2019 рр. з позитивними результатами

Роки	Всього	Позитивні	%
2015	44	9	20,5
2016	73	4	5,5
2017	240	30	12,5
2018	221	19	8,6
2019	105	22	21

За чисельністю відловлених кліщів домінував парк «Перемоги», проте, відсоток інфікованих бореліями особин найвищий у парку «Сосновий бір» (табл. 3).

Табл. 3

Загальна та відносна інфікованість бореліями за 5 років у різних парках м. Черкаси

	«Сосновий Бір»	%	Парк «Перемоги»	%	Парк «Хіміків»	%
Досліджень	277		310		96	
Позитивні	39	14,1	35	11,3	10	10,4

Питома вага самців з наявністю борелій серед відловлених кліщів склала 29,8% (25 особин), самок і німф – 70,2% (27 і 32 особини відповідно). Враховуючи, що укуси наносять лише німфи і голодні самки, наявний підвищений ризик інфікованості бореліями відвідувачів парків.

Список використаних джерел і літератури:

1. Акимов И. А., Небогаткин И. В. Иксодовые клещи городских ландшафтов г. Киева. Киев, 2016. 156 с.
2. Волошина Н. О., Лазебна О. М., Покась В. П. Екологічна епідеміологія. Київ: КМК, 2015. 234 с.
3. Про посилення заходів діагностики та профілактики іксодово-кліщових бореліозів в Україні. Наказ МОЗ України від 16.05.2015 №218. <https://ips.ligazakon.net/document/view/MOZ4459?an=195>
4. Сквирська А. Р., Соколенко С. В. Епідемічні ризики хвороби Лайма в Україні. Актуальні питання біології та медицини. Збірка наукових праць за матеріалами Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю. Черкаси: вид. ФОП Белінська О. Б., 2019. С. 36.

Науковий керівник: к. б. н., доцент Соколенко В. Л.

Соколенко Ю. В.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КРОВІ ПТАХІВ (AVES) ПРИ АНАЛІЗІ ЛЕЙКОЦИТАРНОЇ ФОРМУЛИ

Показники лейкоцитарної формули крові є не лише важливим клінічним показником, але й демонструють зміни в організмі при впливі на нього екзогенних факторів. Методики підрахунку та аналізу лейкоцитарної формули розроблені для багатьох хребетних, зокрема, для птахів [3]. Актуальність дослідження морфологічних особливостей клітин крові птахів зумовлена використанням людиною багатьох видів цього класу у промислових масштабах (як джерела м'яса та яєць) чи як домашніх улюбленців [2]. Це вимагає регулярної перевірки їх стану здоров'я та рекомендації оптимальних умов вирощування та утримання. Доступним методом оцінки стану організму є гемато-цитологічні дослідження.

Кров для приготування мазків відібрана у трьохтижневих курчат-бройлерів, фарбування проведене за Паппенгеймом, мазки аналізували з допомогою мікроскопа MICROmed Evolution ES-4130 (рис. 1).

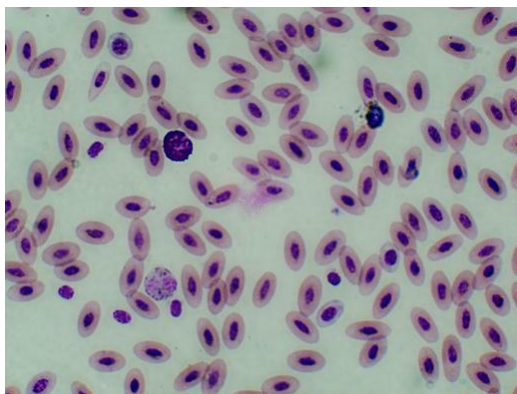
У крові птахів наявні три основні види формених елементів крові: еритроцити, лейкоцити та тромбоцити. Проаналізувавши дані літератури, ми відмітили основні особливості морфології клітин крові у класу *Aves*.

Еритроцити у птахів овальної форми з овальним ядром по центру. Цитоплазма після фарбування набуває оранжево-рожевого кольору, а ядро – темно-фіолетового. Ядерний хроматин рівномірно згрупований [3].

Тромбоцити представлені маленькими ядерними клітинами овальної форми, але з більш заокругленими кінцями, у порівнянні з еритроцитами. Темно-фіолетове ядро пікнотичної форми, цитоплазма у зрілих тромбоцитів безбарвна та може містити невелику кількість червоних гранул чи вакуоль [3].

У птахів виявлено 5 видів лейкоцитів: гетерофіли, лімфоцити, базофіли, еозинофіли та моноцити. Гетерофіли мають вигляд круглих клітин з ядром, у якому хроматин групується у 2-3 лопатовидні сегменти. Безбарвна і невакуолярizzata цитоплазма містить велику кількість круглих або веретеновидних гранул цегляно-червоного або коричневого кольору, всередині яких знаходяться R-тілця. Лімфоцити можуть бути різних розмірів, що ускладнює їх визначення у периферичній крові. Вони круглої форми, зі зміщеним великим ядром (іноді нерівної форми), хроматин щільно упакований. Цитоплазма має різні відтінки залежно від розміру: від світло-рожевої до фіолетової. Базофіли менші від гетерофільних клітин, їхні ядра бувають овальної або круглої форми, з блакитним відтінком. Цитоплазма безколірна, з великою кількістю круглих темних базофільних гранул, які зазвичай закривають ядро. Еозинофіли птахів – круглі гранулоцити, що містять дволопатеве ядро і яскравіше забарвлені гранул без R-тілець. Цитоплазма еозинофілів після фарбування набуває світло-блакитного кольору. Моноцити найбільші серед інших груп лейкоцитів і характеризуються різною формою (від круглої до амебоїдної), круглим, ниркоподібним чи підковоподібним ядром з невеликою кількістю хроматинових згустків. Мають великий об'єм цитоплазми, часто сіро-блакитного кольору з вакуолями та дуже дрібними еозинофільними гранулами. Цитоплазма чітко розділена на дві зони: світлу, яка ближче до ядра, та темну по периферії [3].

Аналіз даних літератури дав можливість ідентифікувати клітини крові на виготовлених мазках і охарактеризувати їх особливості для наступних досліджень. Попередні результати показують, що питання вивчення формених елементів крові у птахів, зокрема домашніх курей, залишається актуальним для сучасної біології та ветеринарії.

Рис. 1. Мазок крові курей під мікроскопом: еритроцити, тромбоцити, лімфоцити, гетерофіл, базофіл

Список використаних джерел і літератури:

1. Бойко Н. І. та ін. Дослідження морфології клітин крові у курей. *Сучасне птахівництво*. 2013. Т.12. С.18–22.
2. Jones M. P. Avian hematology. *Clinics in laboratory medicine*. 2015. V.35(3). P. 649–659.
3. Campbell T. W. Hematology / In: Ritchie B. W., Harrison G. J., Harrison L. R., editors. *Avian medicine: principles and applications*. Lake Worth (FL): Wingers Publishing, 1994. P. 176–98.

Науковий керівник: к. б. н., доцент Соколенко С. В.